

Factsheet CCU Subsidies 2020

Op 8 april 2020 organiseerden TKI Energie & Industrie, RVO en &Flux een webinar over subsidieregelingen voor CCU projecten in 2020. Aan bod kwamen de MOOI, DEI+, Topsector Energiestudies, TSE Industrie en hernieuwbare brandstoffen regelingen. In deze factsheet wordt aan de hand van de (voor en tijdens de webinar) gestelde vragen, een thematisch overzicht geschetst van aandachtspunten bij de regelingen. Als bijlage zijn de door TKI E&I gehanteerde sheets opgenomen. Voor aanvullende vragen verwijzen we naar de uitgebreide informatie op www.RVO.nl en naar de volgende contactpersonen;

Rob Kreiter	TKI Energie & Industrie	Rob.Kreiter@tki-e-en-i.nl	06-10880083
Jörg Gigler	TKI Nieuw Gas	jorg@gigler.nl	06-45251571
Jan Hopman	TKI Nieuw Gas	jan.hopman@tno.nl	06-51105367
Maurits Clement	RVO – subsidies	maurits.clement@rvo.nl	
Martijn van de Sande	RVO – CCUS	martijn.vandesande@rvo.nl	
Petrus Postma	CO2 Smart Use	petrus@nflux.nl	06-10253885

Algemeen

- 1) In welke fase van een project met subsidieaanvraag kan RVO het beste betrokken worden?
In de voorbereiding van een aanvraag kan RVO om advies gevraagd worden via het indienen van een projectideeformulier (vrijblijvend, niet verplicht), via:
<https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/subsidies-energie-innovatie-topsector-energie/uw-projectidee-laten-toetsen>
- 2) Is er ook een exploitatie regeling (SDE++) in voorbereiding?
In de SDE++ najaar 2020 zit alleen CCS en geen CCU. Ieder jaar wordt opnieuw beoordeeld of er nieuwe categorieën (technieken) aan de regeling worden toegevoegd. Er wordt gekeken hoe de CO2-emissiereductie van CCU (bij verschillende toepassingen) moet worden meegenomen in de emissiecijfers.
- 3) Moet ik de resultaten van mijn onderzoek openbaar maken, of moet ik daar zelfs actief over informeren?
Indien een project wordt gehonoreerd zal openbaar worden gemaakt:
 1. De openbare samenvatting (onderdeel van het projectplan)
 2. Een jaarlijkse openbare voortgangsrapportage (MOOI en DEI+)
 3. Een openbare eindrapportage

Projecten dienen aandacht te geven aan kennisoverdracht. Dat draagt bij aan de kwaliteit van het project, en vergroot de kans op versnelde impact in de markt.

Het Industriegebouw
Goudsesingel 52-214
3011 KD Rotterdam
nflux.nl

- 4) wanneer komt het modelprojectplan en modelbegroting voor de MOOI-regeling online beschikbaar? Het format voor de vooraanmelding (18 mei) staat nu al online. Het format voor de aanvraag (oktober) volgt binnen enkele weken.
- 5) Waar komt alle benodigde H2 vandaan om te komen tot Synthesis gas? Goede vraag - in de pilot fase geen probleem maar op schaal natuurlijk een punt. Hier moet je kijken naar de systeem integratie aspecten - het kan uit CO shift komen, dan gebruik je de helft voor H2 productie en de helft voor product, of het moet uit groene bron komen - hopelijk hebben we op termijn van 10 a 20 jaar genoeg H2 productie in west Europa om hierin te kunnen voorzien. Dit is voor heel de staal sector overigens een punt.
- 6) Is de nieuwe TSE Industrie regeling gericht op pilotprojecten? Of is het de fase daar net voor? Vind het lastig deze regeling te onderscheiden van Topsector Energie Studies industrie en DEI+. Deze regeling betreft R&D, net als MOOI, maar dan kleinere projecten en meer gefocust op ontwikkeling van 1 technologie, minder integraal dus. Pilots moeten in DEI+, TSE studies is voorbereiding pilot/demo in de vorm van deskstudy (geen R&D).
- 7) Is er een overzicht van reeds gerealiseerde / lopende CCUS projecten binnen Nederland / Benelux? Via volginnovatie.nl kun je de door RVO gesteunde R&D projecten inzien.

Subsidievoorwaarden

- 1) Wat is de opslag bij de TSE Industrie regeling voor MKB? De subsidie voor ondernemingen is 50% voor industrieel onderzoek en 25% voor experimentele ontwikkeling. Middelgrote ondernemingen krijgen een opslag van 10 procentpunten, kleine ondernemingen van 20 procentpunten.
- 2) DEI+ CCUS, waarom geen demo projecten? Demosubsidies zijn investeringssteun, en daarmee onderhevig aan striktere staatsteunregels. Ik adviseer om bij RVO te laten kijken naar specifieke projectidee of het past.
- 3) DEI+ CCUS: hoe moet de looptijd van maximaal 4 jaar geïnterpreteerd worden? 4 jaar voor realiseren of moet het na 4 jaar gestopt worden? Het realiseren van de pilot en het uitvoeren van de tests kunnen binnen die 4 jaar plaatsvinden. Binnen die projectduur van max 4 jaar moet een afgerond pilotproject plaatsvinden. Een pilot is normaal gesproken een tijdelijke installatie, maar op zich kunnen ook na de projectduur nog activiteiten met de installatie worden uitgevoerd, daarom is de afschrijving gedurende de projectduur subsidiabel.
- 4) In hoeverre kunnen regelingen gecombineerd worden, en op welke manier wordt over-subsidiëring beperkt? Subsidies kunnen slechts onder zeer beperkte voorwaarden worden gecombineerd. Er kan nooit meer overheidssubsidie worden toegekend aan een project dan er wordt toegestaan vanuit de geldende steunkaders. Die steunkaders bepalen de gehanteerde subsidiepercentages. In de meeste gevallen heeft het geen zin subsidies te combineren. Een geval waar het wel zou kunnen is indien men op grond van de percentages meer subsidie zou kunnen krijgen dan de in de MOOI regeling gestelde maximum van 4 miljoen.

Bijvoorbeeld: een project bestaand uit industrieel onderzoek, omvang 10 miljoen aan kosten, heeft op basis van de steunpercentages recht op 50% subsidie, de aanvrager krijgt uit de MOOI regeling 4 miljoen aan subsidie. Voor de overige 1 miljoen kan men gebruik maken van een andere subsidie.

- 5) Is er (bij MOOI) voorkeur voor cash of in kind co-financiering?
Leidend is de begroting / te maken kosten: wie maakt de kosten en wie draagt de kosten. MOOI schrijft voor dat ten minste 35% van de gemaakte kosten (dat kun je 'in kind' noemen) door private partijen wordt gemaakt.
- 6) Kunnen jullie nog een keer uitleggen welke activiteiten subsidiabel zijn bij MOOI die leiden in de richting van pilots/field tests?
R&D activiteiten: Industrieel onderzoek (bijv labwerk), Experimentele ontwikkeling, (bijv prototyping), en beperkt ook aanvullende andere werkzaamheden. Hoofdmoot is R&D.

Scope

- 1) Modelstudies, afwegingskaders, scenariostudies. Passen die in één van de regelingen?
Eerder als onderdeel van integraal MOOI project, minder passend als afzonderlijke studie. De andere regelingen zijn gericht op technologie, niet op dit soort studies. Haalbaarheidsstudies moeten gaan over concreet pilotproject
- 2) Waarom zijn de genoemde regelingen voornamelijk technisch ingestoken? Experimentele ontwikkeling gaat ook over diensten, maar we zien in de praktijk nauwelijks of geen projecten in deze sfeer. Diensten passen in de regelingen. We praten veel over technologie, maar dat is inclusief de diensten die je met technologie kunt leveren.
- 3) Gaan de regelingen over de hele keten van CCU, van afvang (zelfs uit de lucht) tot en met infrastructuur en toepassing?
De regelingen gaan inderdaad over de hele keten. Dat geldt zeker voor MOOI en DEI+. De andere regelingen hebben een sterke focus op de industriële afvang en toepassing.
- 4) Welke toepassingen zijn relevant, mineralisatie, transport(koeling en brandstof) en glastuinbouw ook van toepassing naast chemie?
Voor alle besproken regelingen geldt dat de innovaties moeten bijdragen aan CO₂-emissiereductie in de industrie. De MOOI regeling is sterk gefocust op hergebruik van industriële restgassen (CO en CO₂), dus afvang en gebruik met emissiereductie in de industrie. De DEI+, TSE Industrie en Topsector Energiestudies zijn breder en bieden ruimte voor de hele keten van afvang, transport, opslag en hergebruik. Neem bij twijfel contact op over het projectidee.
- 5) Hoe relevant is de netto CO₂ emissie reductie en hoe ga je daarmee om?
De aanvrager wordt uitgedaagd hier een goede onderbouwing voor te geven, omdat het onderdeel uitmaakt van de kwaliteit van het project en de impact die ermee bereikt kan worden.

- 6) Maakt het uit waar de CO₂ in mijn project vandaan komt? Simpel gezegd, is biogene CO₂ beter dan CO₂ uit kolen? Is er een voordeel bij de regelingen indien de gebruikte CO₂ biogeen is en niet fossiel? Niet per se. Alle CO₂ reductie is even waardevol. Voor de langere termijn kan het afvangen van biogene CO₂ wel een belangrijke rol spelen voor het realiseren van negatieve emissies.
- 7) Soms is CCU een onderdeel van een geïntegreerd project (bijvoorbeeld biomassa WKK met groen gas, carbon en CO₂ afvang), hoe ga je daarmee om?
Dergelijke projecten passen heel goed in de bredere scope van MOOI, gericht op integrale innovaties. Voor de andere regelingen geldt een sterke focus op technologie. Dan is het vaak meer van toepassing om één onderdeel van je geïntegreerde project aan te melden.
- 8) Hoe ga je om met internationale samenwerkingen? Komen die projecten in zijn geheel in aanmerking voor Nederlandse steun of niet?
Nederlandse steun is bedoeld voor Nederlandse bedrijven, daarin zijn de regelingen heel strikt. Als een Nederlands bedrijf in het buitenland investeert moet heel duidelijk aangegeven worden wat daarvan de winst voor de Nederlandse context is. Partijen uit het buitenland (zonder Nederlandse vestiging) kunnen projectpartner zijn, maar geen subsidie ontvangen.
- 9) In hoeverre wordt normalisatie of marktpotentieel meegenomen in de beoordeling? Als ik een gaaf project heb voor een kleine nichemarkt, maak ik dan een kans?
Impact van de innovatie is van belang: bijdrage aan nationale klimaatdoelen. Als de nichetoepassing een grote impact heeft, dan kan het interessant zijn, als de klimaatimpact klein is, dan is het de vraag hoe het project zal scoren. In sommige gevallen is de nichetoepassing een tussenstap naar een grote toepassing. In dat geval moet dit in het projectvoorstel goed onderbouwd worden.
- 10) TSE Industrie: Valt technologieontwikkeling voor energy efficiency ook binnen de scope van deze regeling of moet het specifiek voor CCUS zijn?
TSE industrie omvat alle innovaties onder het industrie innovatieprogramma. Vandaag zoomen we in op CCU, maar de regeling is breder. Zie voor de 6 andere thema's de bijlage Industrie bij de MOOI regeling.

Definities

- 1) Wat is de definitie van haalbaarheidsstudie?
Haalbaarheidsstudie: een studie die voorafgaat aan een pilotproject, zoals bedoeld in de definitie van experimentele ontwikkeling. In een pilotproject wordt een specifieke innovatieve CO₂-reducerende techniek beproefd onder reële omstandigheden. In de studie wordt het potentieel van dat project onderzocht met het doel de besluitvorming te ondersteunen door objectief en rationeel de sterke en zwakke punten van een project, de kansen en risico's in kaart te brengen, waarbij ook wordt aangegeven welke middelen nodig zijn om het project te kunnen doorvoeren en wat de slaagkansen zijn.

Fasering

- 1) Welk technisch detailniveau is nodig voor een subsidieaanvraag?
Hangt af van type project: Claims in aanvraag dienen onderbouwd te worden met resultaten van voorafgaand onderzoek. Voor TRL 4 is dat voorafgaand fundamenteel onderzoek, voor pilot of een haalbaarheidsstudie naar een pilot moet de werking uiteraard in labomgeving/prototype schaal zijn aangetoond. Een aanvraag dient daartoe technische gegevens te bevatten die nodig zijn om te kunnen beoordelen of de technologie haalbaar is. Een aanvraag wordt door RVO vertrouwelijk behandeld.
- 2) In wat voor status dient de vergunning aanvraag/MER te zijn voor een succesvolle subsidieaanvraag?
Dit is vooral relevant voor demonstratieprojecten en grote pilots, waarvoor een vergunning verplicht is. RVO verwacht dat indien dit zo is, de vergunning is toegekend op het moment van aanvraag.